

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Teleton Nr. 47—82. —

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune

Redacția și Adm. în București
BUDAPESTA, Miază Istvan-ut 11
Inserțiunile după încheierea
Scrisorilor neîncercate se restituie.

Invitare la abonament.

Cu 1 Iulie deschidem abonament nou la „Lupta“ cu prețurile indicate în fruntea ziarului.

12 cor. pe 6 luni.

6 „ „ 3 „

Pentru România și străinătate

20 cor. pe 6 luni.

10 „ „ 3 „

Credem că ziarul nostru în scurtă vreme de 6 luni și-a justificat pe deplin dreptul de existență și nu mai are nevoie să se recomande cititorilor săi.

„Lupta“ va fi și pe viitor un luptător intransigent pentru drepturile poporului român și, ca și în trecut, nu se va lăsa condusă de reserve fals interpretate — de câte-ori va vedea primejdive interesele poporului român.

Confesionalism n'a făcut ziarul nostru nici în trecut și nu va face nici în viitor, ci-și va spune în totdeauna părerea franc și fără încunjur.

Apelăm la sprijinul tuturor Românilor de bine.

Adm. și Red. ziarului „Lupta“.

O chestiune actuală.

„Lupta“ a împlinit 6 luni de existență. Iar astăzi când începe a doua jumătate a anului se prezintă cititorilor într-o haină întru câtva schimbată. Din fruntea ziarului lipsesc numele dlor dr. Teodor Mihali, dr. Alexandru Vaida-Voevod și dr. Aurel Vlad. Locul lor l-a luat un „comitet de redacție“.

Schimbarea aceasta n'a fost impusă de motive de ordin principiar, ci de motive de tactică politică. Ținuta ziarului nostru va rămânea și pe viitor aceeași: intransigentă când e vorba de interesele neamului românesc, necruțătoare — dar dreaptă — întotdeauna față de toți cei cari vor păcătui împotriva acestor interese vitale și, înainte de toate, va fi mai pe sus de vederile strâmte de tendințe confesionale. Regretăm numai că și în aceste vremuri grele suntem nevoiți să accentuăm iarăși caracterul pur național, lipsit de orice nuanțe confesionale, al ziarului nostru. Necesitatea acestei ac-

centuări e un moment ce prezintă luptele noastre naționale într-o lumină prea puțin favorabilă pentru noi.

Revenim. Nu motive de ordin principiar, ci numai și numai considerații de tactică au impus schimbarea aceasta formală. În lupta grea ce ne așteaptă trebuie să avem cu toții mâinile libere: și deputații români și cei din jurul ziarului „Lupta“.

„Lupta“ trebuie să fie întruchiparea unei idei mari și sfinte, a ideii libertății poporului român și a tuturor poezelor din țară.

Astăzi o singură străduință trebuie să ne preocupe: organizarea partidului național-român în cadre cât mai largi, cari să cuprindă toate păturile poporului nostru. Străduința aceasta ni-se impune cu atât mai mult cu cât toate greșelile ce s'au făcut în anii din urmă — și s'au făcut destule, n'avem de ce să le tăgăduim, — au fost efluxul acestei lipse desăvârșite a unei organizații temeinice.

„Ne e rușine nouă — scria mai dăunăzi un ziar din Austria cu pronunțate simpatii pentru Români — să vedem cum deputații naționalităților își cer iertare astăzi, umiliți și cernici, pentru adevărurile spuse eri“.

Și de rușinea aceasta și de multe alte rușini — nu amintim decât alegerea dela Bocșa — nu vom putea scăpa decât prin o organizare puternică care să le inspire curaj și să le dea tărie celor cari vorbesc în numele unui popor. Necesitatea acestei organizări o recunoaște astăzi toată lumea românească. Cu aceeași unanimitate declină însă cu toții munca cu care e împreună această organizare.

„Inițiativa organizării e lăsată, bine înțeles, deputaților!“ — zice un ziar popular românesc în numărul său din urmă. — „Dar deputații noștri, trebuie să o mărturisim, în afară de parlament fac prea puțin. Și se așteaptă dela ei să inițieze acțiuni mai mari, cari să însuflețească poporul și să-l câștige pentru viitoarele lupte electorale. Și se pretinde în special dela deputații noștri inițierea organizării partidului, căci fără organizare nu se poate câștiga nici o luptă. Și-apoi e știut că deputații noștri n'au misiunea să câștige lupta în parlament, ci să organizeze și să discipli-

neze organismul nostru politic în afară de parlament.“

Părerile aceste le întimpinăm, în fel și fel de variante, zi de zi, în discuțiile bărbaților noștri frunzeși, în polemicele din ziarurile românești, în conversațiile de lângă mesele verzi ale cafenelelor, — dar n'am văzut un singur pas serios, o singură pildă vrednică de a se urma.

E în orice caz exagerat să așteptăm toate dela mâna aceasta de deputați români, a căror putere de muncă e absorbită de lupta grea parlamentară. Ei nu pot fi, în același timp, și în parlament și în provincie, între miile de români, de cari îi leagă cea mai sfântă dragoste de neam.

N'avem astăzi decât 14 deputați români, dar ne aducem aminte că la alegerile din urmă am avut aproape cincizeci de candidați de deputați și la viitoarele alegeri vom avea, poate, și mai mulți.

Unde sunt acești candidați cari au solicitat voturile alegătorilor români? Unde sunt acești reprezentanți extra-parlamentari ai cercurilor românești? Făcutu-și-au ei datoria măcar în parte?

Cu terminarea alegerilor ei au întors spatele cercurilor unde au candidat și nu s'au mai coborât în mijlocul „iubiților“ alegători, cari i-au sprijinit cu atâta însuflețire și dragoste.

Nu învinuim pe nimeni, ci constatăm numai un fapt trist.

Că deputații aleși n'au ținut adunări în cercurile lor își găsește explicație în împrejurarea că au fost reținuți de lupta eroică și îndelungată ce au dat-o în parlamentul țării. Cum se explică, însă, tăcerea deputaților nealeși?

Nu e cu neputință să mai avem parte de-o alegere pe baza actualului drept electoral. Din nou se vor ridica atunci zecile de candidați, cari vor cere dela „comitetul central“ să fie candidați în cutare cerc, fiindcă numai ei pot să ducă la izbândă steagul partidului. Si se vor ivi din nou conflictele vechi, plângerile vechi, de-opotrivă de justificate, fiindcă candidații de-opotrivă s'au făcut vinovați de-o inexplicabilă neactivitate.

*

Credem că am atins punctul de unde trebuie să se pornească organizarea partidului, — cu concursul nețărnut al deputaților aleși.

Deputații aleși și-au făcut și-și vor face și pe viitor datoria, e acum rândul deputaților ne-aleși să între și ei în linia de bătaie.

Discuțiile de competență sau necompetență ne opresc în loc și vremile grele bat la ușa noastră cu stăruință zgomotoasă.

Cvota. Comisiunea pentru cvotă a discutat în ședința sa din urmă adresa comisiei austriace în chestiunea cvotei. Comisiunea austriacă cere ca cvota să se stabilească numai pe 6 luni, până la 31 Decembrie 1907 și fixează contribuția la cheltuielile comune în 42.4 pentru Ungaria și 57.6 pentru Austria.

În cursul discuției asupra acestui răspuns, ministrul președinte Wekerle declară că deși nu e verosimil ca Majestatea Sa să accepte un termen mai lung de 6 luni, ci va primi propunerea comisiei austriace, el propune ca cvota să se stabilească pe zece ani.

Comisiunea a stăruit pe lângă hotărârea veche: 32.21 pentru Ungaria, 67.79 pentru Ungaria și termen de 10 ani.

Cvota, neputându-se înțelege comisiile, și de astă dată se va stabili de către Majestatea Sa.

Obstrucția croată. Noul ban al croației și-a ocupat oficiul. Indată în ziua întâi, a primit în audiență șefii de secție Nicolici, Roici și Badai, cari și-au prezentat dimisiile cerând totodată — până la rezolvirea cererii lor de demisie — concediu. Rakodczay li-a acordat concediul și umblă acum să-și caute noi șefi de secție.

Sâmbătă și Duminecă, numai câți-va deputați croați au părăsit Budapesta, pentru a merge la Zagrab. Primirea acestor deputați a fost impozantă. La gară îi aștepta o mulțime „uriașe” — cum o recunoaște și „Bud. H-p” — care i-a petrecut în mijlocul celor mai entuziaste manifestații de dragoste până la locuințele lor. Mulțimea a demonstrat în fața palatului banului și-a izbucnit în păt-

mașe strigăte de huiduială la adresa banului și a miniștrilor Wekerle și Kossuth.

Deputații croați își dau seama că guvernul ungar le pregătește o cursă. Ei însă sunt hotărâți pentru orice eventualități. Sunt convinși că în curând se va dizolva dieta croată. Noua dietă va fi însă și mai opozițională și va vota numai decât neîncredere noului ban. Urmarea va fi o nouă dizolvare sau închiderea sesiunii până la toamnă, când va trebui să se voteze budgetul ca țara să nu ajungă în ex-lex. Guvernul croat, poate, va face încercarea de a dizolva dieta de mai multe ori, dar rezultatul alegerilor va fi o continuă întărire a elementelor opoziționale.

Astăzi s'au întors la Budapesta toți deputații croați, aducând cele mai bune vești din provincie.

În Camera ungară vor urma cu obstrucția proiectului lui Kossuth, amărând astfel și puținele zile ce le mai are „marele” guvern „național”.

Puritanii dela Zirc. Firește, comisia instituită pentru cercetarea mituirilor săvârșite la alegerea dela Zirc a constatat, că nu s'au ivit nici un moment care ar fi dovedit mituirea. . . . Pentru-că declarațiile, date pe cuvânt de onoare, ale celor bănuiți au desmințit declarațiile acuzatorilor, . . .

Logica aceasta e prea stupidă decât s'o fi putut accepta chiar și analfabeții partidului kossuthist. Cei bănuiți se vor fi prezentat în fața comisiei ca acuzători: Osândiți-ne numai, nu se pasă. Dar are să vă pese vouă de destăinuirile ce le vom face. Nu numai noi am practicat acest sistem, ci l'au practicat și persoane mai însemnate decât noi.

Și comisia i-a declarat puritani, curați de ori-ce vină și pată, pe „simplul motiv coaliționist, că și alții au săvârșit aceleași lucruri murdare.

Slujbași contelui negru. Nu trece zi fără nouă volnicie. Pe la începutul lui Marte, avocatul socialist din Budapesta dr.

Ladányi Ármin se duse la Dolova, com. Torontál, pentru a se înțelege cu muncitorii de acolo cari voiau să-i dea procură într'un proces urbanal. Precum se știe, la ordinul solgăbirăului din Panciova jandarmeria îl arestase pe Ladányi sub pretext că a venit să „agite”, dar la ordinul telegrafic al ministrului de interne l-a pus numai decât în libertate.

Acum li-a venit rândul țăranilor cari i-au dat lui Ladányi procură. Deși toți acuzații au declarat că i-au adunat pentru a-i da avocatului procură ca să le poarte proces, solgăbirăul a condamnat pe 20 de țărani la câte 15 zile închisoare și 200 coroane amendă sub pretextul că ei au voit să țină adunare fără să fi cerut permisiunea autorităților...

„Dnii deputați — zice „Népszava” — s'au scandalizat enorm, mai zilele trecute, când un deputat român a îndrăsnit să compare Ungaria cu țara Muscalilor. Au avut dreptate. Ungaria nu se poate compara cu Rusia, pentru că în Ungaria bieții țărani sunt tratați cu un cinism mai sălbatec, mai brutal, decât chiar și în Rusia”.

Intrunirea partidului social-democrat din Budapesta. Eri după amiază, social-democrații din Budapesta au ținut o mare întrunire publică, cercetată de peste zece mii de oameni, în parcul orașului. La întrunire a luat cuvântul și deputatul socialist Pernerstorfer, care îndată dela început declară că nu va vorbi despre chestiunile politice din Ungaria, căci nu poate face lucrul acesta, când la spate îi stă reprezentantul puterii, iar în stânga polițiștii călări, în dreapta polițiștii călări, în fața sa polițiștii călări... Va vorbi dară despre stările din Austria. Și vorbind despre stările „aziatice” din Austria a zeflemisat, între aplauzele mulțimii, stările „europene” din Ungaria.

În legătură cu această vizită a deputatului socialist din Reichsrathul austriac, primim din Viena știrea că partidul social-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA”.

Ivan Turghenieff. *)

Voi urma unui vechi obicei, șablon, ori ce-i, și voi povesti întâi câteva momente din viața marelui scriitor — numai și numai scriitor. De când cu teoria mediului, dacă nu este chiar interesant dar nici indiferent nu este, în ce epocă a trăit, ce fel de lumi a cutriat și ce oameni l-au încunjurat — pe autorul cutare. Ales dacă este așa de celebru, prin lămurirea și adâncimea creațiilor sale, ca Ivan Turghenieff.

Se născuse în partea răsăriteană a țării, orașelul Orel, la anul 1818. Face parte din o familie de obârșie tătărească. Începuse studiile în țară, la Petersburg, completându-și-le la Berlin, unde ascultase cursurile lui Werder, Ranke, Gens, Zumpft etc. Fără de străinătate era incomplet în acea vreme. Firește, aici a fost atins și el de toate curentele la modă — atins dar nu molipsit. Atât cât să le poată înțelege pe deplin.

Superioritatea și, să zicem, intangibilitatea neapărată unui adevărat romancier însă și-a păstrat-o întotdeauna. Sutele sale de lucrări

*) Datele și citațiile din acest foileton sunt toate din „Istoria literaturii rusești”, de A. von Reinhold.

literare se compun din poezii liri e și epice, apoi drame și povestiri. În atenția publicului isbuti a se vâra cu seria de „Povești de vânătoare”, — interesante schițe psihologice, cari au a face foarte puțin cu vânatul (1847). În curând, între anii 1855—77 apărură și romanele: Rudin, Cuibul boierilor, În presară, *Părinți și fiu*, Ceață, Generația nouă. Aceste din urmă s'au impus mai mult. (Generația nouă se găsește tradusă și în românește). Încă câteva romane, și activitatea literară se încheie cu duioasele poezii în proză — întiele de acest gen!! — intitulate sugestiv „Semilia”. Moartea îl ajunse în Bougival, lângă Paris, la anul 1883. — Dealtmintea el petrecea mult în străinătate, cătră sfârșitul vieții aproape neconținut. Iubea cu deosebire țara franceză. Se știe, multe din operele sale — bunăoară romanul nostru, — le traduseseră însuși în limba franceză. Însă nu numai din iubire față de acea limbă, ci fiindcă almintea el ar fi rămas puțin cunoscut contimporanilor săi apuseni, foarte nepăsători de ce se petrece în răsărit!

Ca om de societate, Turghenieff a fost unul dintre cei mai plăcuți, și micile lui aventuri — n'a fost căsătorit — le cuprinde adesea în povestea romanelor sale. A dus cea mai ușoară și senină viață, ce poate duce un scriitor. Averele moștenite dela părinți și o fire destul de cumpătată l-au ferit

de grijile zilei și a pâinei. Nemțește s'ar zice că a fost un „Schönggeist”.

Asupra spiritului timpurilor și asupra felului său de a scrie, ajunge să dăm minunatele și scurtele pasaje analitice, din literatura lui Reinhold.

„Ucenicii lui Gogol — după școala romantică, dela 1840 încoace — se grupează în jurul fruntașului critic Bielinski. Anume: A. Herzen, S. S. Turghenieff, S. A. Gonciarov, T. M. Dostoievski, D. W. Gligorovici, și alții, cari își ziceau modest „școala naturală”. Mai târziu, împreună cu Tolstoi și cu satiricul Sallycov, deveniră cunoscuți și celebri în literatura universală sub numele „școala realistă”.

Beletristica acestor ani este oglinda fidelă a mișcărilor sociale contemporane. Și ce anume este caracterul clasei inteligente rusești, între anii 1840—60, așa cum el apare din scrierile numiților autori? Anii 40, sânt epoca unui cult de idealuri abstracte, o epocă de filozofare individuală și reflexiune bolnăvicioasă. Parcă dai în ajunul unor evenimente neobicinuite, a unui ere nouă, și toată lumea era în pregătire a o întâmpina. Dar noua eră nu s'a plinit, și în anii 50, lumea simțea toată apăsarea vieții, existenței, greșite și de prisos. Așa zise „existence manque”, „suflete de prisos”, Hamleți mărunți se iveau pretutindeni, în tot colțisorul. Nu mai era byronismul lui Lermontow,

democrat a hotărât să lupte din toate puterile pentru introducerea sufragiului universal și în Ungaria. Spre acest scop, din vreme în vreme vor trimite câte un deputat ca să ia parte la întrunirile social-democraților din Ungaria, iar dacă propaganda aceasta n'ar avea rezultatul dorit, vor începe lupta și în parlamentul austriac, *declarând că nu vor dezbate tranșacțiunea cu Ungaria, câtă vreme în acest stat nu se va introduce aceeaș reformă electorală cași în Austria.*

Fantoma lui — Kristóffy. Coaliția și pressa ei venală numai cu groază și spaimă exprimă numele acestui fost ministru de interne, care a îndrăsnit să ordoneze pregătirea proiectului de lege despre sufragiul universal pe care partidele coaliționiste îl promisera cu atâtea jurăminte sfinte. Kristóffy nu poate să facă un pas fără să nu fie bănuț, că pune la cale noi conspirații împotriva națiunii.

Joia trecută a fost în Sătmar, ca să-și cerceteze un vechiu prieten, Nagy László fost comisar regal, și pressa coaliționistă e deja p'înă de zvonuri despre organizarea unui nou partid politic. Ci că Kristóffy și Nagy László au compus într'o consfătuire intimă, care a ținut până după miezul nopții, lista celor cari vor putea fi câștigați pentru noua organizație politică...

Coaliția nu va fi având conștiința curată când se sperie chiar și de umbra unui om...

Congresul funcționarilor comerciali. Guvernul nostru n'are noroc. Cu proiectul lui Darányi Náci și-a pierdut prietini muncitorilor, cu pragmatica lui Kossuth Fránci și-a îndușmănit pe funcționarii Căilor ferate și pe Croați, iar acum vin și funcționarii comerciali să declare că n'au încredere în guvern.

Sâmbătă s'a deschis în Budapesta primul lor congres, la care a asistat din partea guvernului consilierul din ministerul de comerț Szüry János. Felicitând congresul,

a ținut — adecă a încercat să țină — un discurs de preamărire a guvernului său.

— Sper că nu e nimeni între D-voastră care să se îndoiască de intențiile bune ale guvernului! și-a început discursul, dar a fost numai decăt întrerupt de râsetele celor adunați.

— Ne îndoim cu toții.

— Kossuth Lajos a liberat iobagii, — a continuat dl consilier, — iar Kossuth Ferencz liberează.

— ... latifundiile! — l-a întrerupt unul dintre cei de față, stărnind aplauze furtunoase... Iar dl consilier și-a adunat hârțiile și s'a cam dus fără să-și mai ia rămas bun.

Funcționarii comerciali, pe urmă, au intrat în meritul discuției hotărând cooperarea tuturor asociațiilor comerciale în interesul scopului comun.

Comisiunea trimisă din amândouă Camerele pentru o nouă stabilire a cvotei bugetului comun a ținut trei ședințe: în 26 lunie n. când s'a constituit comisiunea alegându-și președinte pe Coloman Széll și raportor pe Földes Bela, în 27 lunie n., când s'a ocupat de meritul chestiunii, deliberând următoarele: comisiunea propune menținerea cvotei de 34:4: 65:6 care e în vigoare de mai mulți ani și este și înarticalată în lege pe temeiul hotărârii regale, și a treia în 29 luni n., când președintele a anunțat hotărârea comisiunii parlamentului Austriei, care cere ca stabilirea cvotei să se facă numai pentru o durată de jumătate de an, iar cvota să corăspundă proporției populației, adecă de 42:4: 57:6.

Constatăndu-se o deosebire atât de mare între hotărârile celor două comisiuni și nevăzându-se nici o speranță de o învoială, comisiunea trimisă din Camerele Ungariei își consideră misiunea determinată și face în acest sens raport guvernului și ambelor Camere.

Ministrul-președinte Wekerle a prezentat raportul comisiunii în ședința de astăzi Luni a Camerei.

ROMÂNIA.

Inchiderea Corpurilor legiuitoare.

Vinerea trecută s'a închis sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare.

În cele șase ședințe s'a lucrat destul.

În trei zile Camerele au fost constituite, lucru care altă dată ținea câte 15 ședințe.

Pe urmă au venit ratificarea măsurilor pe cari guvernul le-au luat prin decret, referitoare la chestiunea dela ordinea zilei una în favoarea țăranilor, prin suprimarea taxei de 5 lei pentru asigurarea în contra secetei, alta în favoarea proprietarilor și arendașilor căzuți victime devastărilor, prin acordarea de împrumuturi favorabile din partea Băncii Naționale.

S'au mai votat câteva legi de ordin financiar cum sunt: legea pentru interpretarea taxei de 3 la sută plătită de funcționarii privați și publici; o lege pentru modificarea în parte a întrebunțării excedentului bugetar pe anul 1905:6, ceea ce lasă tesaurului un fond disponibil de mai mult de 8 milioane și o rectificare foarte utilă a bugetului Eforiei spitalelor civile din București.

S'a mai votat deasemenea o lege referitoare la rectificarea graniței între Austria pe râul Suceava și două legi propuse de dl Spiru Haret ministru al cultelor, referitoare la cler.

Opera principală însă a sesiunii închise a fost numirea unei comisiuni pentru studierea reformelor pe care guvernul liberal și-a propus să le îndeplinească în vederea modificării radicale a deplorablelor relații actuale între proprietari și arendași de o parte și țărani de altă parte.

Aceste reforme sunt destinate să stabilească pe baze nouă și durabile viitorul politic, social și economic al statului Român.

Vacanța până la sfârșitul lunei Octombrie când se va deschide sesiunea ordinară a parlamentului, va permite comisiunii alese să studieze în mod temeinic reformele de făcut.

erau de-aceia, cari nu putură mistui pe Hegel și acum sufereau de indigestie intelectuală... Sceptici, cari făceau adevărată lefterie trândavă din scepticismul lor, romantici, cari dăduseră cu capul de părețele realității, și încheiară în sfârșit un compromis cu ea — aceste sunt tipuri din anii 40—50.

În epoca asta scrie A. Herzen romanul său de frunte: „Cine-i de vină?“ Eroul romanului, Beliken, ca și Oneghin (în romanța lui Pușchin), nu știe ce să facă, încotro să apuce, până nu se incurcă în dragoste reciprocă cu Liuba, nevasta prietenului său. Beliten nu găsește mulțumire în sfera de activitate, ce i-s'a deschis, și cade pradă unei chibzueli și filozofării sterpe. Liuba nu poate rezista simpatiilor, și înrudirii sufletești ce o împing spre el. Rupe cătușele convenționale, ce o leagă de un soț bun la suflet dar foarte mărginit — și acesta suferă toată bătaia soțului neubit. Totuși — cine-i de vine? — Herzen nu dă răspuns explicat, îl simțim însă cu toții: este de vină anomalia relațiilor de formă, a prejudecăților, cari schilăvesc modalitatea omului, cari neconținut îl pun în față cu sine însuși...

Ivan Sergheievici Turghenieff, poate fi privit de reprezentantul moralei și filozofiei, ce stăpânirea în mod absolut classa inteligentă rusească, în anii 50—80. El știa să găsească totdeauna noile idei și lipsuri, ce încolțeau numai în sînul societății. Înțele-

gea să trateze în teze generale chestia ce era la ordinea zilei, ori punea în mișcare societatea, încă nelămurită. Acestui spirit fin, acestei înțelegeri care prindea o nizuință, un sentiment mare, până el încă numai în inimile celor aleși pătrunse — acestor daruri și tărie are să mulțumească Turghenieff uriașele succese și rara popularitate de care a avut parte. Mai era înzestrat, pe lângă astea, cu un deosebit talent de-a zugrăvi și a povesti. Talentul lui însă nu-i de acea natură titanică, grozavă, care, prin înfătoșarea poeziei, izbutește să ne facă simpatice ființe și lucruri pe cari în fond, în realitate, nu le putem suferi. Nu puterea impulsivă, pătimașă, ci din contra, — gingășie, măsură, armonie artistică, sunt însușirile caracteristice talentului lui Turghenieff... Conturile distinse și neprecizate în lucrarea caracterelor sale, apoi un stil minunat și o limbă dulce — fac așa de plăcute la cetit scrierile sale...

Anii șasezeci sunt o vreme de activitate obositoare, de încordare permanentă, de zorită surprare și ștergere a tot ce e tradițional în stat, drepturi, obiceiuri și concepții. Putrezii stâlpi a întregii vieți naționale se sfarmă — noui trebuie durați. Stăpânirea chiază de ajutor la muncă societatea, și aceasta aleargă entuziastă și măgulită întru ajutor. Întră noua și vechea generație se deschide o prăpastie adâncă.

Bătrânii sunt luați de pe picioare, și ei să

adăpostesc în căruța de valuri a prejudecăților și obiceiurilor lor.

Tinerii își iau fumuri de reformatori și legiuitori, și se nizuiesc să primenească nu numai o viață publică, ci și sufletele și mai cu seama pe ale lor proprii.

Fără de voe se pomenesc iarăși la răspântia, pe care pornise generația idealistilor dela 40—70, idea desăvârșirii propriului eu. Dar timpurile s'au schimbat. Propaganda educației proprii ajunge la idealul egoismului cuminte, purces din desfătărilor juste ale vieții.

Epoca asta o fixează Turghenieff în romanul său: „Părinți și fii“. (1861). Acest roman social este totodată un studiu fiziologic asupra curentelor intelectuale de atunci, întemeiate pe științele pozitive și a relațiilor sociale. E vorba de faimosul, neînțeleșul, și trecut în grele abuzuri — nihilism la dreptul vorbind, realism...“

Astfel vorbește criticul literar.

Tot așa de interesant este ce spune despre opera sa însuși autorul, în niște note la o ediție mai târzie:

„...Cu un capital sfârșii la Paris, în restimp de-o iarnă: iar întreaga lucrare fu gata la 1861, în Rusia, la țeară. Toamna, o cetii la o mână de prietini, mai diresem ce d'resem, și la 1862 „Părinți și fii“ apărură în Curierul rusesc.

Nu voi povesti de-amănuntul, ce minuciuță avu romanul meu. Mă opresc asupra unui

Din Camera română.

Contribuțiuni la rezolvarea chestiei țărănești.

În ședința de ieri a Camerei, dl deputat țaran Dincă Schileru, care mai bine de 30 de ani ilustrează cu prezența sa parlamentul român, a formulat câteva deziderate pentru rezolvarea chestiei țărănești.

Pentru interesul chestiei, credem interesant a publica aceste deziderate:

Afară de îmbunătățirile arătate în manifestul guvernului din Martie, să se procedeze la modificarea și aducerea în fapt a următoarelor articole:

1. Desființarea impozitului fonciar al livezilor de pruni cari s'a impus acum în urmă, neținându-se socoteală că terenurile pe cari s'au sădit pruni au fost impuse la foncieră.

2. Modificarea legii fondului comunal pentru reducerea taxei cu cel puțin 30 la sută, 20 la sută pentru construirea de școală, primărie și biserică, unde este trebuință.

3. Să se desființeze taxa de succesiune dintre părinți și copii și dintre copii și părinți și între frați.

4. Aducerea la îndeplinire a art. 15 din legea rurală cu ingineri numiți de stat în spiritul legii din 1864, fie chiar plătiți de împrietăriți.

5. Să se dea drept învățătorilor și preoților a cumpăra pământ rural cel puțin ca un fruntaș, după legea rurală, ca și ei să-și poată face gospodărie mai mare.

6. Să se facă cadastrul proprietăților mari și mici în contul proprietarilor.

7. În fiecare comună să se stabilească izlazul pentru pășunat.

8. Să se modifice legea poliției rurale spre a se asigura avutul și viața sătenilor.

9. Să se înființeze Casa rurală de urgență.

10. Să se facă o lege ca și proprietățile efortilor să se împartă în loturi și a se vinde țaranilor.

11. Desființarea trusturilor arendășești, și

moșiile statului și ale proprietarilor să nu se mai arendeze decât românilor și obștilor sătești.

12. La nici-o moșie a Statului, a Efortilor și chiar proprietăților particulare, să nu se mai întrebuițeze străini.

13. Nici un străin să nu aibă dreptul a se stabili în comunele rurale sub nici un motiv nici a exersa vre un comerț la sate.

14. Desființarea taxei pentru filoxeră.

15. Sindicatul advocaților relativ la facearea actelor dupe la tribunale, etc., să se desființeze căci cumpărătorii micșorează prețul spre a plăti taxă puțină statului ca și advocații să poată câștiga 5, 6 și 8 la sută, aceste măsuri aducând mare pagubă sătenilor.

16. Taxa militară pentru cei infirmi să se desființeze.

17. Din apele curgătoare cari fac parte din Domeniul public să fie liberi cetățenii a lua nisip și pietriș pentru trebuințele proprii fără plată ca și până acum.

18. Să se dea pământ veteranilor din moșiile statului în apropierea lor câte 5 hectare cel puțin (cari nu au luat în Dobrogea) în condițiunile cum s'au vândut și altor cetățeni, a fi scutiți de contribuție, șosea și streaje.

19. În toate comunele țării să se înființeze localuri model de școală cu cheltuiala statului; sătenii vor veni în ajutor cu brațele.

20. Taxa pe lumânările de ceară să se desființeze.

21. În pădurile statului bătrâne să fie liber pășunatul vitelor mari și mici în tot cursul anului în schimbul unei plăți de 1 leu de vită mare și 30 bani de vită măruntă!

22. Să se lase liber a se lua din pădurile statului lemne uscate după jos conform dispoziției legii dtn 1864, fără plată.

23. Din pădurile statului să se vândă în loturi mici de brazi și alte esențe ca să poată fiecare cumpăra lemne pentru gospodăria sa.

24. Modificarea legii electorale, admitându-se colegiul unic.

Congresul social-democraților germani.

Social democrații germani din Ungaria au ținut Sâmbătă și Duminecă un congres în Budapesta pentru a lua hotărâri în chestiunea organizării viitoare și a sufragiului universal. O deosebită importanță are acest congres în urma faptului că la desbaterile lui a luat parte și fruntașul socialist austriac Engelbert Pernerstorfer, deputat în Reichsrathul din Viena.

Discursurile rostite de acest deputat alcătuiesc momentul principal al acestui congres și deschid pentru social-democrația din Ungaria orizonturi nouă, împrietenindu-o cu ideea federalismului.

După constituirea biuroului, alegându-se de președinte Max Grossman, ia cuvântul Pernerstorfer pentru a ține un lung discurs, din care extragem următoarele părți ce ne interesează mai de aproape și pe noi naționalitățile.

„E trist — zice oratorul — că mișcarea social-democrației din Ungaria până acum n'a fost ceea ce ar fi trebuit să fie. E însă îmbucurător că în vremile din urmă și-a câștigat și ea un loc de frunte în politica țării prin propaganda pentru sufragiul universal. E firesc, că în măsura în care această mișcare ia avânt să se nască și necesitatea ca popoarele deosebite să-și schimbe și să-și modifice tactica. *Nici noi n'avem un partid unitar: la noi există șase partide socialiste naționale, toate absolut autonome.* Dacă spre pildă partidul socialist ceh vrea să facă ceva, o face în înțelegere cu noi; dacă însă nu ne putem înțelege, partidul ceh are mână liberă.

Noi suntem patrioți buni în înțelesul că tindem la promovarea bunăstării muncitorilor și la ușurarea condițiilor lor de existență. Fără aceste mase ale poporului, națiunea nu e decât o adunătură de oameni bogăți, cari nu muncesc, dar trăiesc pe spinarea muncitorilor.

Dvoastră vă plângeți că aveți să îndurați prigoniri politice. Într'adevăr, guvernul dvoastre de astăzi nu-mi pare a fi prototipul unui guvern european. Dar aceiaș soarte am avut-o și noi în Austria.

Știu bine că dvoastre nu dispuneți de o armată așa de însemnată de proletari ca și noi, în schimb însă trăiți în niște raporturi politice de cari puteți profita. Dacă în Austria se poate zice că parlamentul nu reprezintă decât aristocrația, în Ungaria se poate zice că parlamentul nu reprezintă nici chiar interesele unor anumite grupări politice, ci numai interesele unor clase, cari profită de parlament în favorul intereselor lor propriu. Dvoastră puteți lupta împotriva acestui parlament cu forța ideilor dvoastre puritane. Trebuie să vă dați seama că sunteți un partid curat și nicicând nu-i iertat să vă lăsați răpiți la un pact oarecare cu acești oameni.

Și pe noi ne-au batjocorit în Austria că suntem socialiști ces. reg. Noi socialiștii suntem însă oameni nepreocupați cari nu cunoaștem tradiții. Noi vom merge întotdeauna alături de Împărat și Coroană, câtă vreme Împăratul și Coroana va voi ceea ce vom noi. Noi profităm de toate mijloacele cari servesc scopurilor noastre și nu ne sfim să ne aliam chiar și cu Coroana. Noi n'avem dogme în ce privește persoanele, ci numai în ce privește principiile. Dvoastră trebuie să procedați ca și noi. *Pe cât sunt în stare să-mi dau seama, situația actuală din Ungaria e imposibilă și dacă Regele are aceleași vederi ca și dvoastre, trebuie să procedați cum am procedat noi în Austria.*

Vă felicit și doresc ca social-democrații germani să dovediască și aici că sunt internaționali, că vor egala îndreptățirile tuturor popoarelor și că sunt una cu marea armată a culturii și progresului.”

O discuție interesantă s'a încins, mai apoi, în jurul punctului al doilea: „Sufragiul universal și naționalitățile; asupra cărora a

moment. Când m'am întors la Petersburg tocmai arsesse Apraxim-Dvorul și vorba de nihilist resuna pe toate buzele, iar cele dintâiu cuvinte ce mă întimpină din gura unui vechiu cunoscut, erau: „Să vezi de ce-s harnici nihilistii d-tale.”

Mărturisesc, cuvintele acestea m'au mahnit. Luai de seamă, că mulți, cu cari eram prietin sau îmi erau simpatici, acum se arătau rei, ba chiar și dușmănoși, față de mine, iar feliicitări și mici manifestații de simpatie, primeam tocmai dela cei din tabăra contrară, dela dușmani.

Asta mă jignează și mă incurcă, dar la conștiință nu mă simțeam mustrat. Imi dădeam seamă că față de tipul schițat, eu nu numai sintit și desbărat de prejudeții am fost, ci chiar și cu tragere de inimă. Prea multă venerație aveam față de chemarea unui scriitor, decât să fi apucat pe căi piezișe...”

Trebuie să știm anume, că numirea de nihilist pentru cei-ce voiau cu ori-ce preț distrugerea trecutului — în romanul acesta obvine întâiaș-dată și de aci s'a generalizat formulându-se abia numai acum principiul. Bine înțeles, ceea-ce înseamnă Turghieneff prin acest cuvânt încă nu e forța brutală de azi; ci numai ceea ce veți găsi lămurit în o conversație caracteristică, țesuță în poezia romanului.

La citirea nici unui roman de alți autori, nu te alegi cu o așa de frumoasă impresie

de nouitate și de putere ca la citirea celor scrise de Turghienieff. Pentru aceste prețioase sentimente estetice, am crezut să fac un bine traducându-l.

Odinioară mai credeam și în importanța notelor de actualitate ce vor avea pentru noi zgrăvirea caracterelor — și a vieții ce duc ele împreună — din aceste romane. Dar am greșit. Singura notă comună ce s'ar putea stabili este că și noi trecem prin o epocă de frământare, ca și Rusia între anii 1840—60. Atâta tot. Cauzele sunt însă cu totul altele, și țânta asemenea se deosebește. „Fiii noștri de acum vor fi aceia ce au fost „părinții” ruși de atunci.

Ce uriașă deosebire! Fiii ruși — trece o generație întregă prin crize sufletești pe urma unui curent de idei care-i copleșeste pe toți. Fii români — o cât suntem noi de departe, de-a înțelege măcar ideile mari ale veacului! Fiii români au o singură țântă: un trai, — o „carieră” — liniștit și îmbelșugat, pentru ca „nepoții” să ajungă la și mai mare „cinste”.

Câtă îndărătnicie, câtă jertfire acolo, pentru un ideal — ce inimi de putere, și ce frică a zilei de mâne aci!

Fiii noștri nici cu o slovă nu se arată a fi mai mult decât părinții.

Notele de actualitate sunt numai aparente.

S. C. Dan.

raportat Sachse, care între altele spune că clasele dominante tind să scoată din parlament proletarii și naționalitățile. Ele vor să condiționeze sufragiul universal de cunoștința scrisului și a cititului în limba maghiară, despoind astfel masele mari ale naționalităților de posibilitatea de-a participa la viața politică. *Programul partidului social-democrat a proclamat de mult egala îndreptățire a tuturor naționalităților. Social-democrația trebuie să lupte pentru această egală îndreptățire, pentru că numai libertatea politică a naționalităților deschide calea în spre lupta de clasă. Și numai cu ajutorul naționalităților se poate dobândi sufragiul universal.* Datoria partidului social-democrat e prin urmare să se ocupe cu programul partidelor naționalităților, să critice atitudinea lor, dar unde se poate și când e compatibil cu programul socialist, să sprijinească partidul naționalităților și să-l apere împotriva terorismului claselor care îl exploatează.

La discuția aceasta a luat din nou cuvântul Pernerstorfer.

„Ar trebui să pară curios că noi cari ne numim internaționali ne ocupăm în mod atât de serios cu chestiunea apropierei dintre mișcarea social-democrației și mișcarea naționalităților. *Internațional însă nu va să zică antinațional sau anațional.* Internaționalismul social-democrației e cel mai perfect patriotism fiindcă tinde să le crează o patrie celor pe cari șovinismul dominant și puterea îi exclude din această țară. Stările din Ungaria sunt asemenea celor din Austria. Mulți însă nu vor să admită adevărul acesta *fiu de șovinismul maghiar e cel mai brutal șovinism din lume.* Zicala veche: „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita” pare a fi prins rădăcini neperitoare și sînt oameni cari intradevăr cred că țara aceasta e buricul lumii, în jurul căruia se învârtă istoria întregului univers. În țara această națiunea maghiară a reușit să se facă stăpână pe egheonia politică și-și menține această egheonie cu ajutorul instituțiilor sale cari sunt cele mai reacționare. Câtă vreme vor domina în Ungaria păturile aceste șoviniște nu va putea fi vorba de dezvoltare materială, nici de dezvoltare intelectuală.

Cultura unui popor nu se poate îmbogăți într-o limbă străină. Această cultură nu și-o poate însuși decât în limba sa maternă. Părerea mea personală e că țara aceasta nu se poate salva decât prin democratizarea ei, iar aceasta nu se poate realiza decât pe o singură cale: dându-li-se tuturor popoarelor drepturile ce le compet.

Dvoastră veți avea prilej să vedeți deșteptarea naționalităților, a acelor națiuni fără istorie, cari au zăcut până acum în somn; dvoastră veți fi martorii re-deșteptării naționalităților și locul social-democrației e alături de aceste naționalități. Trăim în vremile unei mari agitații naționale; fiecare fracțiune își apără existența. E ca și când oamenii ar fi pătrunși de simțul că ființa lor națională, limba și cultura lor națională sunt comoara lor cea mai sfântă!

Discursul deputatului austriac a fost întrerupt de dese și entuziaste aplauze.

După discursurile președintelui Grossman și a lui Diner-Dénes Jozsef, cari au făcut critica programului partidelor naționalităților prezintându-le ca inficiale de clericalism, — ședința s'a ridicat și discuția s'a amânat pe a doua zi.

Esercitiul bugetar pe pătrarul întâi al anului 1907.

(Ianuarie, Februarie, Martie).

Casieriile statului au avut în pătrarul prim al anului 1907 încasări: 315.962.783 coroane și 98 bani și ieșite: 307.865.993 coroane 28 bani la cari sunt a se socoti și investiriile făcute pentru căile ferate ale statului în sumă de 5.511.774.20.

Incasările din pătrarul prim al acestui an arată un spor de 36.943.849 coroane și

22 bani față cu încasările aceluiași exercițiu din anul trecut.

În schimb ieșitele s'au sporit în întâiul pătrar de an cu 11.002.209 coroane 05 bani. Observăm, că aceste proporții sunt stabilite fără luarea în samă a investiriilor dela căile ferate, cari sunt socotite ca un apendice separat al ieșitelor pe cuvânt că vor avea numai un caracter transitor ca erogățuni.

Un spor mai însemnat al încasărilor se vede la dările directe (un spor de 29.403.721 coroane și 15 bani față de pătrarul întâi al anului trecut) la competențe (un spor de 10.995.204 cor. și 86 bani) iar la timbre 871.708 cor. și 74 bani. Aceste sporuri se explică prin încetarea stărei de exlex. Au luat un avânt însemnat și încasările căilor ferate ale statului cu 5.02.900 mai mult de cât în exercițiul corespunzător al anului trecut.

Se mai constată spor la taxe, la fabricile de fer ale statului, la poste și telegraf, la pădurile și la hergheliile statului.

O scădere se vede la dările de consum și băuturi: 1.167.998 coroane 83 bani, care nu este decât o scădere aparentă și este a i-se atribui împrejurării, că ziua cea din urmă a întâiului pătrar de an a căzut pe Duminecă și astfel plata dărilor de consum și băuturi s'a făcut numai în ziua următoare ajungând astfel ca aceste să fie contate la exercițiul pătrarului al doilea.

Tot numai aparentă e și scăderea de 8.573.493 coroane: 02 bani, ce se vede la debitul de tutun și provine de acolo, că prețul și tacsele scrisurilor de tutun răscumpărate în pătrarul întâi pentru debitul de tutun al Austriei se contează numai în exercițiul pătrarului al doilea.

Se mai văd scăderi la venitele debitului de sare, la ministerul de metale și apel, la fonderia de monete și la schimbul de metale apoi și la reîncasarea prin amortizare a avansurilor date din partea statului comitatelor, cari nu au dispus de astă-dată de resurse pentru a putea face amortizări mai mari.

Urcările mai însemnate ale ieșitelor au fost: 1.402.703 coroane și 97 bani la datoria flotantă, 8.852.096 coroane 576 bani la datoria acceptată în urmarea răscumpărării căii ferate austro-ungare.

Urcarea bugetului ministerului de interne cu 4.776.762 coroane 86 bani a fost cauzată prin faptul, că întregirea competențelor notarilor și ajutorilor de notari, care întregire se asemnase încă în 1906 s'a plătit în întâiul pătrar al anului curent.

Administrația financiară, încasarea dărilor a reclamat în întâiul pătrar al acestui an un spor de cheltuieli de 3.248.420 coroane și 39 bani față de același exercițiu al anului trecut, ce se explică prin faptul, că în pătrarul întâi al anului 1906 încasarea dărilor a stagnat fiind țara în ex-lex.

S'au urcat cheltuielile și la alte poziții mai cu samă în urmarea dezvoltării organice a regiilor statului.

Alianța cu socialiștii

a partidului românesc național din Ungaria.

O învoire pare că se va săvârși în viața Românilor de peste munți, cari-și dau toate silințele pentru a-și scăpa neamul de puhoiul de cotropire ce-i amenință acasă la dinșii.

Un timp după deschiderea erei de activism, deputații lor au fost singuri, și trebuie să se privească drept o mare izbândă că măcar în mijlocul lor au tăcut ambițiile menite să-i desbine și s'au ascuns deosebirile de păreri, care în așa de multe privinți exista între dânsii. Un club românesc parlamentar, în cari stau alături bătrânii târați de curentul cel nou cu tinerii cari-și fac o plăcere să lupte, ba chiar cu foștii ajutători ai tuturor ministeriilor ungurești, ca vestitul domn Șerban din Făgăraș, e o mare izbândă.

Era firesc să se caute o înțelegere între reprezentanții neamului nostru și aceia ai celorlalte naționalități asupra cărora se în-

ține egheonia maghiară. Bătrânul Polyt a primit multe aplauze și aprobări din partea deputaților români, și mulțumită lor s'a făcut un mic cerc de auzitori simpatici în jurul celui mai liniștit, mai măsurat și mai bogat în vechi amintiri senine dintre apărătorii dreptății naționale. Și Juriga, care, în temnița lui, se roagă de ai săi să-l vadă ori să-i scrie, și el s'a găsit între ai noștri ca între ai lui de-acasă, Acum în urmă, în sfârșit, o alianță firească s'a încheiat acolo în parlament între reprezentanții Românilor și Croați, mult mai mulți la număr și, pe lângă aceasta, tari prin acele privilegii pe cari Regatul Croației le are și care lipsesc cu totul alor noștri, ce nu se razimă pe nici o organizație de Stat particularistă. Astfel, în ciuda scandalagiilor celor mai înviersunați, un șir întreg de vorbitori în limba croată s'au putut urma, spuind lucruri ce vor afla răsunset departe, în țara lor, în limba croată.

Nici așa însă nu se putea face o ispravă bună. Prea mulți, prea înviersunați sunt dușmanii. Revendicările naționale nu prind nici într'un chip în acest mediu. În zădar s'ar încerca, precum s'a și încercat, o înțelegere trecătoare între Români sau deputații naționaliști, în genere, și între anumite partide, grupări sau individualități burgheze din Parlament. În chip fatal s'a ajuns însă la ideea unei inoiveli de oportunitate cu socialiștii.

Aceștia n'au arătat până acum o căldură deosebită pentru cauza noastră; n'au manifestat sentimente pozitive față de Români. Dar, în pornirea lor de a lovi tirania socială ori unde se înfățișază, în ura lor împotriva naționaliștilor maghiari, între cari sunt atâția șarlatani compromișători, ei au înfierat energic pe făcătorii de nedreptate în dauna noastră.

Alte legături însă pot uni cele două partide: unul foarte puternic, stăpân pe Capitală, ale cărei strade le poate umplea de o multime disciplinată și vitează, mergând sub steagul roșu, și destul de influent chiar pe la țară, mai ales în Ținuturile de mare proprietate apăsând tiranic; cellalt tare prin dreptul său, prin numărul celor cari privesc cu speranță la dânsul, dar foarte slab prin răspândirea mare a aderenților săi și prin aproape totala lor lipsă de organizare. Și naționalitățile și socialiștii voiesc votul universal, care poate folosi și unora și altora, dîndu-le alegători noi cu sutele de mii, și pregătindu-le stăpânirea asupra țării. Însă acest vot al tuturor nu-l vrea coaliția oligarhică, deși l-a făgăduit cândva. Ea e dușmanul firesc.

Dacă ar fi vorba de altceva decât o trecătoare alianță, ar face să se caute și alte puncte de asemănare între socialiștii fără neam și naționaliștii români. Dar nu poate fi vorba decât de o ligă a votului universal, în care, de altfel, fiecare curent își va păstra rostul, cu totul deosebit.

O astfel de ligă se va și întemeia, poate, curând.

„Neamul românesc“

N. Iorga.

Buletin parlamentar.

Ședința Camerei.

Luni, 1 Iulie st. n.

Dintre naționaliști sunt de față: N. Șerban, Fr. Skiciak, Milan Ivanka.

E o ședință, care ar putea să devină tipică. Presidează toți trei președinții perondându-se pentru a-și împărți plictiseala.

Din ilustrul trifoliu Rakovszky face mai cu aplomb tipul de ședință — pentru desarmarea unei obstrucții:

Un obstrucționist are cuvântul, Rakovszky îl întrerupe după câteva cuvinte:

— Di deputat nu e în chestiune. Il fac atent. Întâia ora.

După alie câteva minute:

— Dl deputat se abate dela obiectul pus la ordinea zilei. Il fac atent. A doua oară. Pentru a treia oară îl voi lipsi de cuvânt.

Ca la licitație: Unu!... Doi!... Cine dă mai mult?... Trei!... Tram, tram, tram! — S'a isprăvit. Altul la rând.

E tot o licitație și asta. O licitație în patriotism.

Locul tobei îl ține clopoțelul, încolo nici o deosebire.

Așa vorbesc pe rând mai mulți dintre Croații, câți mai erau anunțați la titlul pragmaticele impiegaților dela căile ferate: Mazuranich, Bogdan, Penici, Pribisevich, Dușan Popovici, Matei Novosello.

Rakovszky mai face și glume, pe cari patrioții nu le iau seama, iar Croații nu le înțeleg.

Că se silit dl vice-president a asculta discursurile cari se rostesc Ba, că nu poate să înțeleagă representația!

Dar glumele se perd fără a râde cineva de ele.

Ședința se deschide la oarele zece, prini președintele Iusth. În curând îi ia locul Rakovszky și ședința începe.

Vorbesc la titlu Mamdanits, Penici, Pribisevici și Vinkovici, căruia președintele îi detrage cuvântul.

I-se mai detrage cuvântul deputatului Budisavlievici, Novosel, Grahovac și Megdici.

Au vorbit cu toții 20 de deputați croați.

La orele 3 se ridică ședința și continuarea discuției se amână pe mâine.

Cronică externă.

Evenimentele în Rusia.

Ecourile disolvării Dumei încep să se audă. Mișcarea teroristă să accentuează zi de zi. Din toate părțile să anunțe omoruri și jafuri. Ceea-ce statul refuză poporului, voința suverană a acestuia pretinde și execută.

În Tomsk s'a atacat poșta s'a furat suma de 10.000 de ruble, iar funcționarul a fost ucis. În Krasnojarsk a fost ucis directorul închisoarei.

În Samara vr'o câți'va inși înarmați au încercat să jăfuiască banca. Poliția însă a sosit la timp și a pus pe fugă pe atentatori.

Un polițist și un gendarm a fost totuși grav răniți.

În Astrachan s'a jefuit un biouros particular. Au fost omorâți din acest incident doi polițiști și o femeie. În Odessa s'au semnalat deasemenea mai multe omoruri.

Astfel să încearcă pacea de țară Nicolae al II-lea care a luat inițiativa conferinței dela Haaga.

Contractul comercial austro-sârb.

Scupcina dela 29 c. s'a ocupat cu proiectul guvernului referitor la încheierea de relații comerciale provizorii cu Austria.

Deputatul guvernamental Gavrilovici s'a declarat împotriva unei astfel de încheeri, deoarece Sârbia pentru moment nu e pregătită pentru un export mai însemnat. Cei 1000 de boi și zece până la 15000 de porci gata pentru export nu pot rivaliza cu exportul de zeci de milioane în mărfuri, al Austriei care ar intra în țară în timpul duratei contractului provizoriu.

Radicalul tânăr fost ministru de comerț Draskovici spune, că Serbia cu toate tratatele comerciale încheiate cu diferitele state să află în încurcătură din cauza lipsei de procedare cu Monarhia Austro-Ungară.

Dacă guvernul și partidul guvernamental este împotriva unei convenții provizorii cu Austria, atunci este neînțeles lucrul, cum de guvernul însuși propune acest proiect.

Stoian Protici guvernamental este de asemenea împotriva proiectului.

Răspunsul ministrului de finance Pacsu a fost destul de incurcat și manc.

El a spus, că guvernul intenționează prin proiectul său ajungerea unei ținte clare care să stabilească normele, după care are să se lucreze la contractul definitiv cu Austria.

Guvernul a avut dorința să închee un contract durabil cu Austria, n'a fost însă sprijinit în ideea lui.

De asemenea, când a fost vorba de prelungirea contractului cu Germania nimenea n'a dat nici un răspuns limpede. Guvernul așteaptă deci, ca proiectul să fie primit dacă nu de întreaga Scupcina cel puțin de majoritatea ei.

Dacă partidul guvernamental nu este învoit cu acest proiect, lucrul stă mai bine, de oare-ce în acest caz să poate arăta, că deși vama sârbească este închisă, totuși Sârbia n'a căzut.

Proiectul ar avea un rezultat favorabil numai când Austria ar primi condiția Sârbiei de-a introduce în monarhie anual cel puțin 60.000 de capete de vite cornute.

„Cei cinci“.

Redacția lui „Az Ujság“ pare că și-a ajuns scopul: contele Tisza István va întruni majoritatea voturilor cititorilor săi,—alături de Edison.

Pentru noi Românii nu s'au pronunțat până acum decât trei voci: Madame Roza care a votat pentru Ilustritatea Sa Burdia, care din fiu de păstor a ajuns consilier intim,—Getta care a votat pentru dr. Iuliu Maniu și Iacob Mureșan și — Halmos Etelka care numește la locul întâi pe dr. Alexandru Vaida.

În curând se va termina publicarea răspunsurilor și atunci vom avea prilej să ne ocupăm mai în merit cu aceste chestiuni, până atunci ne mărginim să reproducem răspunsurile mai caracteristice.

„Al cincilea bărbat mare al patriei noastre va fi cel care, închinându-se principiilor libertății, va ști să zmulgă din comoara limbii maghiare expresiile de «büdös zsidó», „vad rácz», «medve oláh», „buta sváb“, «krumplizabáló tót», «hazaáruló», etc. Astfel de bărbat n'am avut până acum. Iokai Mor, în ciuda muncii lui uriașe, a ațâțat mai mult focul, fiindcă divinizând rassa maghiară, de celelalte neamuri, englezi, germani, francezi, etc., a vorbit în termeni respingători sau i-a prezintat în roluri ridicole»—zice Kovács Sándor.

D. I. votează pentru Semmelweis Ignác, August Forel, Emil Zola, John Stuart Mill, Deák Ferencz și încheie: «De ce n'a cerut redacția să numim zece bărbați mari, cât la atâția bărbați mari au fost?»

Doamna Weber e ironică și răspunde: «1. Contele Apponyi, maistrul cu doi bani în trei puști. 2. Polonyi Géza pentru care scopul sfințește mijloacele. 3. Strassnoff Ignác, cel mai mare pungaș al veacului. 4. Guvernul coaliționist, a cărui activitate o caracterizează zicala: vorbă multă, ispravă puțină. 5. Pentru a nu părea șovinistă: regele Belgiei Leopold. Om bătrân, dar nu îmbătrânit».

M. P. și «un abonat» au deasemeni răspunsuri ironice. Cel d'întăiu răspunde: „1. Wekerle Sándor care n'a mințit nici odată. 2. Polonyi Géza, care și-a câștigat averea cu muncă cinstită. 3. Iusth Gyula cel cu deviza „sunt cine am fost și voi fi ce sunt (adică va trăi vecinic). 4 și 5. Mai sunt apoi două mărmi-moștri Kossuth Ferencz și Apponyi, gemenii siamezi, pe cari numai moartea îi va despărți».

„Un abonat“ răspunde: «1. Cei cari au zdrobit mobilele Camerei și au bătut servitorii cari aveau poruncă să nu se aperse. 2. Voinicii dela Dobrițin cari l-au bătut pe comisarul regal Kovács Gusztav și pe urmă au tăgăduit fapta. 3. Voinici si viteji au fost cei 100 de deputați cari l-au scos din Camera pe infamul acela de Croat (?), și în urmă 4, merită statuie iluștri bărbați cari în locul comandei maghiare au introdus limba croată în Camera deputaților. Vremuri mari — oameni mari»

Halmos Etelka răspunde: «1. În deputatul valah Alexandru Vaida admir prototipul îndrăznelei și al curajului. 2. Țin de o personalitate extraordinară pe contele Apponyi, baritonistul națiunii. 3. În Polonyi admir pe omul cu pielea cea mai groasă din lume. 4. Pe Lengyel Zoltan, deși e mic la făptură

și consider om mare fiindcă a reușit să doboare pe omul cu cea mai groasă piele din lume. 5. Pe urmă mă închin cu supunere omagială în fața nemuritorului maghiar de rassă: Sümegi Vilmos».

FRANZ JOSEF Apa purgativ

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

ȘTIRILE ZILEI.

Luni, 1 Iulie 1907.

— Dl **Aleksandru Vaida-Voevod** a plecat cu familia la băi. Numai acum dna Vaida s'a ridicat după un morb de 10 săptămâni întru atâta, ca să poată întreprinde această călătorie. Dorim dnei Vaida deplină însănătoșare, iar fostului nostru director, să-l revedem viguros ca în trecut, în focul luptei, unde îi este locul.

— **Portretul dlui Aleksandru Vaida-Voevod** lucrat frumos în autotipie se capătă la redacția „Poporului Român“, Budapesta VII István ut 11.

Prețul pe carton tare, satinat, e numai 50 bani bucata plus 10 bani porto.

Pentru a mulțumi și gusturile cele mai rafinate, s'a scos și o ediție pe hârtie chromo, lipită pe un elegant carton gris. Prețul acestei ediții este de 1 cor. bucata plus 10 bani porto.

Vor ieși pe rând și portretele celorlalți domni deputați.

— **O alegere în Ungaria.** La alegerea de notar în Măhaciu pentru 3 comune (două curat românești și una mixtă) fibirăul Mészáros Elek, însoțit de 3 jandarmi, a pus în candidație pe 3 unguri, cari nu știu nici o boabă românește, deși erau 2 candidați români cu deplină cualificațiune. Românii au protestat energic și apoi au părăsit adunarea, ear primpretorele a declarat ales pe un ungar. Pe urmă a suspendat imediat din oficiu pe primarul I. Popa și pe mai mulți jurați comunali, cari s'au declarat solidari cu alegătorii români. Poporul român din acel cerc e foarte consternat de procedura primpretorelui. („Drap.“)

— **„Părinți și fii“.** În numărul de mâine al ziarului nostru vom începe publicarea celebrului roman „Părinți și fii“ al romancierului rus Ivan Turghenieff. În foiletonul numărului nostru de astăzi publicăm o scurtă caracterizare a vieții și activității acestui mare scriitor.

Traducerea romanului e datorită dlui Sever C. Dan.

— **Promoție.** Vasile Glajar, fiul fruntașului Aron Glajar din comuna Bod com. Brașov s'a promovat de doctor în științele iuridice la Universitatea din Cluj în 26 Iunie a. c.

— **Plecarea suveranilor români la Sinaia.** Suveranii români au plecat Joi la 14-27 c. împreună cu Princesa Maria, Principele Carol și mica principesă Elisabeta la Sinaia, unde și-au luat reședința de vară la castelul Peleş.

La toate gările Suveranilor li-s'au făcut manifestații de simpatie și pretutindenea lumea oficială și mulțimea li-a eșit în întimpinare.

— **Kossuthfalva.** Cu ordinațiunea ministerului de interne dela 26 Iunie, comuna Moravița-veche și-a pierdut numele și a primit unul nou, mai neaoș, mai mândru și vrednic de cei ce i-au dat: Kossuthfalva.

Fără să ni-se spună, știm că e vizat Franța... care, cu siguranță, se va revanșa: în curând și va numi cea dintâie stațiune:

de cale ferată ce se va înființa „Contele negru“.

— **Date seci.** Ministrul de interne a adus sub Nrii 50032/1907 și 50033/907 două decise ministeriale, cari privesc înființarea noului gimnaziu în Caransebeș.

Intr'un decise se statorește numirea noului gimnaziu: „Szörényi királyi magyar főgymnázium“. Tot odată întărește hotărârea reprezentanței orașenești din Caransebeș, cu care s'a decis predarea fondului școlar gr. ort. român de 105.000 cor. spre scopul înființării „Szörényi kir. magyar főgymnázium“-ului, precum și votarea sumei de 50.000 cor. și a unei piețe din partea orașului tot spre scopul acesta. Intr'una respinge apelațiunea în contra acestui decise orașeneș făcută de dnii dr. Traian, I. Bădescu și Patrichie Drăgălina, în care cereau păstrarea resp. extrădarea fondului școlar gr. ort. român pe seama școlii confesionale române din Craanesebeș.

Celalt decise ministerial întărește hotărârea reprezentanței Comunității de avere, prin care s'a decis predarea fondului gimnazial român de 100.000 cor, pe seama „Szörényi kir. magyar főgymnázium“. Nimicește însă acea parte a hotărârii Comunității de avere, în care s'au pus condițiuni predării fondului gimnazial și adevă: 1) ca la gimnaziu să se creeze catedră pe seama limbei române, care are să fie propusă ca studiu obligat ordinar; 2) ca la gimnaziu în ce privește primirea elevilor, fiii grănicerilor să aibe prioritate. Va face însă dispoziție ministrul, ca și limba română să fie prin cineva propusă. („Foaia diecezană“).

— **Aviz.** „Am onorul a aduce la cunoștința P. S. public, cumcă mi-am reînscut praxa medicală în Bistrița (Besztercze). Ordinez în special la morburii femeiești și de dinți, dela orele 8—11 a. m. și 2—5 p. m. în str. Lemnelor (Holzgasse) No. 33, etaj (casa Kimmelman). Cu stimă Dr. *Leonida Domide*, medic.

— **Postul de medic cercual din Riciul de Câmpie (Mezőrtics)** e vacant. Fiind și cercul în majoritate român am vrea să ne aflăm un român. Rog deci onorata redacțiune, să binevoiască a face cunoscută aceasta în prețuita-vă foaie. Salar 2400 cor. și accidente. Alegerea va fi în 17 Iulie 1907. Concursul e a se trimite la „felsőmarosi járás főszolgabirája“ Marosvásárhely.

— **Din Sătmar.** În unul dintre numerele noastre trecute am publicat o corespondență din Sătmar, în care ni-se raportează un caz de rar șovinism: reprezentanța comunală din Sanislău oprise ridicarea unei cruci în hotarul comunei dacă inscripția crucii nu va fi maghiară. Ni-se scrie acum că la ședința în care s'a adus această hotărâre au luat parte și 3 reprezentanți români, cari au votat împotriva hotărârii. Dintre 42 de reprezentanți comunalii numai 12 sunt români, deși majoritatea locuitorilor o formează românii.

— **Examenele de maturitate din Năsăud.** La examenele în scris s'au prezentat 35 de inși cari toți au fost admiși și la examenele orale. S'au retras 4 inși, iar dintre cei 31 prezentați la examinare au obținut clasificarea cu eminentă 4 inși (A. Ungur, Val. Candale, Victor Coșbuc și Laur Panea); maturi cu bun 5: Petru Cheresteș, Octavian Mărcuș, Sev. Mureșan, Ana Șimon, Laura Seni; maturi cu suticent: Ier. Anisiu, Al. Bohoia, Aur. Bodea, I. Cheresteș, Val. Ciurdărean, I. Filip, T. Lazar, Fl. Matei, M. Mendel, Silviu Popa, Gavril Puica, Emil Seni, V. Zinvelin, Val. Boca, I. Buta, Aur. Monda.

Relegați la rep. peste 3 luni din 1 stud. 5

„ „ „ „ 1 an mai multe 1

— **Anchetarea represiunii răscoalelor.** Di Ionel Brătianu, ministru de interne, de acord cu dl general Al. Averescu, ministru de război, a numit o comisiune compusă dintr'un director din ministerul de interne

și un căpitan dela marele stat major al armatei, cu însărcinarea de a face o severă anchetă asupra modului cum s'au reprimat răscoalele țărănești.

Acești doi membri lucrează la fața locului, în toate județele unde răscoalele țărănești au fost cu un caracter violent și au fost reprimare prin vărsări de sânge.

În special comisiunea are misiunea de a cerceta atrocitățile ce s'ar fi săvârșit, în multe părți, după ce se reprimase răscoalele, și asupra cărora s'au primit denunțuri individuale atât la ministerul de interne cât și la cel de război.

Această anchetă, care se face personal pentru miniștrii de interne și de război, are de scop a pedepsi pe cei ce se vor găsi culpabili de vre-o ilegalitate sau abuz de putere.

— **Unde se bea mai mult rachiu.** Noi românii ne putem felicita că nici pe departe nu bem atâta rachiu, cum ne spun dușmanii. Nu-i dracul așa de negru, cum îl descrie lumea.

Cei mai bețivi sunt Francezii. Parisul cu 2 milioane și jumătate de locuitori are 30.000 de cârciume, adevă pentru 80 de oameni o cârcumă.

New-Yorkul are 10.900 de cârciume pentru 3 mil. și jum. locuitori.

Londra, care are 4 mil. și jum. de locuitori n'are decât 4900 de cârciume. Slab englezul la beutură.

La noi în sat sunt numai trei cârciume pentru 2 mii de locuitori. Dar să poftescă vr'un franțuz să se pună cu badea Siv la beutură, care zice că a băgat atâta „leorcă“ sub șerpar, de ar putea porni o moară,

— **Hymen.** Dirigintele institutului de credit și economii „Timișana“, filiala Buziaș, d-nul Alexandru Buibaș s'a fidanțat cu amabila și gentila d-șoară Elvira fiica d-lui Iosif Farchescu, oficiant super. la posta din Budapesta.

Felicitările noastre.

— **Eötvös Bálint — în temniță.** Fostul deputat kossuthist Eötvös Bálint, pe care tribunalul din Budapesta îl condamnase pentru escrocherii la 3 ani închisoare, prezintase prin tatăl său o petiție de grațiare.

Se svonise chiar că guvernul va propune Majestății Sale grațiarea lui, pe urmă însă s'a răzgândit și dânduși seama de resentimentul ce-ar stârni un astfel de act de grațiare nejustificată — n'a părținit petiția lui Eötvös, care va fi dus acum în Seghedin.

— **Manuale didactice aprobate.** Consistorul aradan cu decisele dela 7—20 Iunie a. c. N-rii 2990 și 3223 a aprobat următoarele scrieri ale d-lui I. Vuia:

1 Abcdar ilustrat, scris pe baza metodei cuvintelor normale. Prețul 40 fil.

2. Curs practic de Aritmetică pentru cl. 2, 3 și 4. Prețul 60 fil.

3. Curs practic de aritmetică și Geometrie pentru cl. 5 și 6. Prețul 36 fil. Toate se pot comanda dela Tipografia diecezană Arad, Battyányi 2.

Viața socială.

— **Petrecere în Lechința.** Inteligența română din jurul Lechinței aranjează petrecere cu dans și concert dat de corul teologic din Gherla, Duminecă 21 Iulie n., în sala „Coroana“ din Lechința. Venitul curat e destinat pentru biserica română din Herina. Începutul la orele 7 seara.

— **Teatru în Herendești.** Reuniunea de cântări și muzică a plugarilor români din Herendești, aranjează din incidentul jubileului de 25 ani petrecere populară împreună cu teatru și concert, Vineri, 12 Iulie n. Se va juca piesa: „Iancu Jianu, căpitan de haiduci“ de M. Millo. — Începutul la orele 4 după a.

— **Concert în T. Santău.** Comitetul despărțământului „Tășnad“ al Astei aranjează cu prilejul primei adunări generale a despărțământului Concert urmat de dans, în T.

Santău, la 14 Iulie n. Cei cari doresc să participe la serbări, sunt rugați să se anunțe la timp dlui dr. C. Șteer, avocat în Tășnad. Programul: Înainte de amezai ședința despărțământului, — după amezai la orele 7 seara: Concert.

Poșta redacției.

D. D. (Poklostelke). 1. Adresa e: la consulatul român, Gresham palota. 2. Nu știm să fi luat parte la cursuri și vre-un român. 3. Numerele cerute vi s'au trimis.

Economie.

Situația agricolă în Ungaria. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la 27 Iunie n. publicității un raport asupra situației agricole din țară.

Din aceasta însemnăm următoarele:

Arad. În starea sămănăturilor, — față de cea cu o săptămână înainte nu se observă o schimbare esențială.

Coacerea spicelor precum și dezvoltarea plantelor de săpat se face în împrejurări normale, săcara e coaptă.

Recolta va fi mijlocie, ovăsul stă rău, e lipsă de ploaie, cucuruzele sunt frumoase.

Becicherecul-Mare: Timpul e foarte favorabil dezvoltării sămănăturilor. Dezvoltarea grăunțelor de grâu se face în condiții foarte bune, așa, că dacă această dezvoltare nu va suferi în decurs de 8—10 zile nici o conturbare, atunc grăul va fi de o calitate bună ceea-ce va recompensa pe agricultorii pentru cantitate. Cucuruzele sunt escelente și se desvoaltă bine.

Bichis-Ciaba. Se sperează din grâu o recoltă pe 5—6 măji metrice din orz 6—7 măji m., iar din ovăș deasemenea 6—7 măji m. la jugher. Cucuruzele sunt frumoase. Nutrețul va fi puțin.

Dobrițin, Săptămâna trecută a ploat iarăș, timpul e prielnic dezvoltării sămănăturilor.

Oradea-Mare. În comitatul Bihorului la începutul săptămânei ultime au fost din nou vijelii și piatră, ce în unele ținuturi a pricinuit pagube însemnate. Secerișul anul acesta va fi târziu, cu toate acestea în unele ținuturi agricultorii deja săptămâna viitoare încep la seceriș. Rugina se lățește cu deosebire în grâu.

Se sperează din grâu o recoltă de 5 măji m., din săcară 6 măji m., din orz 6 măji m., iar din ovăș 7 măji m.

Panciova. Dezvoltarea sămănăturilor e favorabilă, secerișul orzului se va începe în câteva zile, se sperează 10 măji m., la jugher, iar grâu 6—7 măji m. Cucuruzele sunt foarte frumoase.

Sân-Miclăușul-Mare. Perspectivele recoltei nu s'au schimbat, căldura prea mare împiedecă în dezvoltare grăunțele.

Recolta din anul acesta va fi slabă. Grânele de primăvară și plantele de săpat au lipsă de ploaie.

Sătmar. Recolta în genere va fi slabă. — Timpul e ploios.

Vârșeț. Dezvoltarea grăului în săptămâna ultimă a fost favorabilă, așa că recolta grăului va fi de 5—6 măji metrice la jugherul catastral.

În unele locuri s'a început deja secerișul, orzul s'a cosit deja, recolta acestuia va fi bună.

Cucuruzele se desvoaltă bine. Ovăsul promite o recoltă bună.

Comercul estern al Ungariei. Biroul central de statistică a dat publicității datele asupra comerțului extern al țării noastre în primele cinci luni ale anului curent.

Importul în primele cinci luni ale anului curent a fost în valoare de 5862 milioane coroane, față de 5897 milioane coroane din aceaș epocă a anului 1906, deci importul a fost cu 35 milioane cor. mai mic.

Exportul a fost în primele cinci luni ale anului curent de 525.7 milioane coroane față de 546.6 milioane coroane din aceaș epocă

a anului trecut. Bilanțul comercial al țării noastre să încheie deci la sfârșitul lunii Mai 1907 cu un minus de 30.4 milioane coroane.

În *Austria* am exportat în primele cinci luni ale anului 1907 mărfuri în valoare de 408.8 milioane coroane, am importat din *Austria* mărfuri în valoare de 453.4 milioane coroane, deci *Austria* a câștigat de la noi cu 44.7 mil. mai mult.

Ce privește importul, primul loc îl ocupă fabricatele industriei textile. Am importat din acestea în valoare de 163.9 milioane coroane, din care se vine pe *Austria* aproape întreaga sumă, adică 158.5 milioane coroane.

Articolii cei mai însemnați de export au fost și de as'ădată cerealele și făina.

Am exportat în lunile Ianuarie - Mai 1907 făină în valoare de 79.5 milioane coroane, din care pe *Austria* se vine în valoare de 69.5 milioane coroane.

Grâu am exportat în valoare de 42.4 milioane coroane (în anul 1907 aceaș epocă 37.2 milioane), săcară 14.4 milioane, orz 14.7 milioane, ovăs 12 milioane, iar cucuruz am exportat în valoare de 25.9 milioane coroane (în primele cinci luni ale anului 1906 nu numai 12.3 milioane).

Valoarea exportului de vite a scăzut la suma de 69 milioane coroane, față de 84.4 milioane coroane din anul 1906.

Situația băncilor de emisiune. *Banca engleză.* Rezervă 24,784.000 (-515.000) funți sterlingi. Bilete de bancă în circulație: 29,210.000 (+290.000) funți sterlingi, Portofoliul 35,979.000 (+5,332.000). Rezerva biletelor de bănci (în aur) 2,762,331.000.

Banca franceză. — Metal (aur și argint) 3.754,722.000 (+8,946.000) franci. Portofoliul 1.004,502.000 (+95,651.000) franci, Bilete de bancă în circulație 4,670,513.000 (+1,650.000) franci. Raportul între biletele de bancă în circulație și metal e 80.39.

Bursa de efecte. Angajamentele la bursa noastră în tot cursul semestrului prim al anului curent, în genere, au fost minimale.

Urcarea etalonului de interese a băncii austro-ungare a avut de urmare, că și puținii speculanți cari mai făceau tranzacțiuni au devenit rezervați, așa că indospoziția de la bursă a câștigat teren și mai larg, circulația e minimală.

Cursurile valorilor internaționale au căzut.

Circulația în târgul efectiv a fost neînsemnată. Cursurile rentelor au căzut. Valutele nu s'au schimbat.

	sosit expedit	
	măi metriche	
Grâu	63.384	82.89
Săcară	—	1100
Orz	1248	—
Ovăs	3480	850
Cucuruz	33.098	7745
Rapiță	—	—
Făină	4670	18737
Tărâțe	100	2779

La încheierea bursei au notat:		Coroane
Acțiunile institutului de credit		— 649.50
„ „ austriac		— 749.75
„ „ ung. a.		— 494.50
„ băncii de escompt a.		— 665.50
„ soc. căilor ferate austro ung.		— 111.70
Renta ung. de aur 4 proc. vinde		— 93.45
„ „ coroane 4 „ „		— 116.50
„ austr. de aur 4 „ „		— 97.75
„ „ coroane 4 „ „		— 101.—
Scrisuri fonciare „Albina“		— 19.22
Napoleon d'or (20 franci aur)		— 23.60
20 mărci germane, aur		— 11.43
Galbeni austriaci și ungurești		— 118.07
Bilete germane 100 mărci		— 96.12
„ franceze 100 franci		— 96.15
„ italiene 100 lire		— 95.65
„ române 100 lei		— 2.53
Ruble rusești de hârtie		—

Prețurile cerealelor. Timpul din urmă a fost pretutindeni favorabil dezvoltării sămănăturilor.

Imprejurare, ce a îndemnat pe agricultori

a eși din rezervă. — Ofertele de cereale în săptămâna ultimă s'au înmulțit. Cumpărătorii însă și în deosebi morile au reflectat numai la soiuri mai alese de cereale. Producenții au fost nevoiți a lăsa din prețuri, așa că în *Budapesta* prețurile cerealelor au căzut.

În *America de Nord* starea sămănăturilor s'au îmbunătățit, cu toate acestea la sfârșitul săptămânei ultime prețurile cerealelor s'au urcat. Grâul s'a scumpit cu 80 fileri, iar cucuruzul cu 5 fileri de maza metrică (100 kgr).

În *Anglia* fiind oferte puține grâul s'a scumpit cu 20 fileri, iar cucuruzul s'a efitnit cu 10 fileri de maza metrică.

În *Belgia*, Țările de jos și Franța de asemenea s'au urcat prețurile cerealelor. În Franța grâul și făina s'a scumpit cu 25 fil. de maza metrică (100 kilograme).

În *Germania* grâul s'a scumpit cu 10 fileri, iar săcara s'a efitnit cu 25 fileri de maza metrică.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maza metrică., frumos	20 cor.	70 fil
„ „ „ „ mijlociu	19 cor.	95 fil
„ „ „ „ mai slab	18 cor.	85 fil
Săcară, maza, m. dela	15 cor.	45 fil. 15 80
Orz.	13 cor.	45 fil. — 14 30
Cucuruz nou	11 cor.	50 fil. — 11 70
Ovăs,	15 cor.	15 fil. — 15 80

II.

Produce.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor.	— 149 cor
Slănină,	125 cor.	— 139 cor

Cartofi, . . . „ — cor. — fil. — — —

Spirit, . . . „ 55.— cor. — 56.—
III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — — — fileri kilogramul
Tineri . . . 141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Un practicant

absolut de școale comerciale află îndată aplicare la institutul „Sentinela“ cu salariu anual de 800—1000 coroane. Ofertele cu documente în copie să se trimită institutului până la 16 c.

Satul-nou (Réva-Ujfalu 30 Iunie 1907

„Sentinela“

institut de economii și credit ca societate pe acții.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1906 10 Iunie	ACTIV	1907	
		2 Iunie	9 Iunie
103 067 650	{ 73 177 650 Reserva metalică Aur 79 614 947 29 890 000 „ Trate Aur . 33 595 000 }	113 410 318	113 209 947
2 104 684	Argint și diverse monete	1 569 466	1 566 362
66 095 410	Portofoliu Român și Străin	93 194 965	91 592 082
26 656 010	{ *) Impr. contra ef. pub. 9 546 500 „ „ „ „ în contcurent 20 408 575 }	30 153 298	29 955 255
11 999 876	Fonduri publice	11 999 840	11 999 840
14 896 734	Efectele fondului de rezervă	15 871 054	15 871 054
2 910 324	„ „ de amortizarea imob. și material	3 259 121	3 259 121
5 766 522	Imobili	5 876 594	5 876 594
602 709	Mobilier și Mașini de Imprimerie	640 256	640 324
773 718	Cheltueli de Administrațiune	794 334	805 540
81 253 582	Depozite libere	102 586 337	102 621 737
—	„ „ ct provizoriu	950 000	950 000
—	Compturi curenți	4 123 376	3 481 982
19 140 408	Compturi de valori	21 819 818	23 446 922
<u>335 267 627</u>		<u>406 248 767</u>	<u>405 275 760</u>
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
21 291 642	Fond de rezervă	22 971 453	22 971 453
3 158 004	Fondul amortisării imobilelor și material	3 404 192	3 404 192
215 569 240	Bilete de Bancă în circulațiune	262 849 220	261 768 770
1 236 230	Dobânzi și beneficii diverse	1 487 565	1 559 608
81 253 582	Depozite de retras	102 586 337	102 621 737
—	„ „ ct provizoriu	950 000	950 000
758 929	Compturi curenți	—	—
<u>335 267 627</u>		<u>406 248 767</u>	<u>405 275 760</u>

Scomptul 5‰.

*) Dobânda 5‰.